

SARTAGUDA TA LODOSAKO IKASTOLA BERRIAREN ASTERA

Aurten, Urriko igandian eman zioten asiera ikastola berriari; garrantzi aundiko eguna Erriberako errientzat. Ikastetxe berria orduantxe iriki zuten.

Danok poztu giñen.

Antxen zegoen Xavier Lasheras lendakaria eta gurasoen multzo ederra Roberto Mirandakin asita, baita Karlos Espinosa eta aurren multzo galanta.

Lenengo, ikastetxe onen ikustaldia da guztiz atsegiña.

Danez gain argiaren indarra nabaritzen zan. Emengo ikasleak merezi zuten zerbait egokia egitea. Etxe berri orretan asi dira lanean berrogei ikasle gutxi gora bera, naiko maixu daukate-laguntzeko.

Txistua jo zuten gaztetxoak, baita kantu zarrak ugari. Antxen zeukaten alaitasun garbia.

Beste bi itz eman zizkien aurtxoan ezitzalleak; izate orrek lan ederra

ematen zizkien, euskara abestu, naiko ongi ikusleak artu ta baita artutako zuzenbideak zaindu. Ondasun guzti abek, lore arrigarriak bezela lantzen dituztela.

Eziketa on bat egiteko gela garbiak dituzte ta argia ugari. Ikasleak ezitzallekin batean lana egiten dute.

Gelak zabalik eta erosoak balindituzte, ikastetxe inguruak ikasteko beste zoriontasunaren billa errialde jokabide zoriontsuak izango dire.

Orma argi ta zabal aiek ikusita, berealaxe datorkigu burura: Nola jantzi orma aiek?

Nere aldetik, uste dut, beste zerbaitetik toki oiek oso zoriontsu eta ongi etorriak biurtuko ditula. Oroitzapenak lagun, bi argazki aundi, bat etxe onen edestian ezin duguna aztu. Antxen ikusiko lirake, bata bestearen ondoan,

erriaren indarra, eta bigarren, euskararen maitasuna.

Lenengo arria jarri zuten argazki eder bat dago eta bi alderdi azi onen emaitzan. Antxe ikusiko genuen beti, jokabide onen ondorengoak ikusten ditugu ezin obeak: Bat, eunka guraso alkaturik ta jokabide garbia euskara berritze ori Ebro ibairen ondoan.

A ze eredu betiko. Antxen ikusten ditugu lan eder asko egiñak bañan ikusten diranak, bañan aiek egindako lanak ortxen gelditzen zaizkigu.

Inguruetako errixka txikietatik datorkie ereduak Karkar'etik iru, Andosille'tik sei, San Adriandik bi, Sesma'tik bi, Mendigorrie'tik bat, Alkanadre (Errixka'tik iru). Sartaguda'tik 25, Lodosa'tik 31; Ortzen daukagu Naparroa berriaren azia, antziñeko zontoietan eratua.

GROELANDIAREN EREDUA

Groelandia daukagu ludiko bigarren ugarte andiena, bere luraren buru – aldean dagona. Estado txikientzat daukagu eredu alderdi askotik bi milla kilometro laukoak ditu. Izotzez galdenduz dago, biztanle gutxi ditu, bizitzeko arraia du, baita ere meatzatiak.

Lur azpian orain dela gutxi urrezko – meatz aberatsak aurkitu dituzte. Bein Londres'tik N.Y.'ara (USA) nijoala egatez, eskubialdean oso ondo ikusten zan Itsaso zabal ori antxen zegoen zuri zuri ageri. Eta antxen lur izoztu artan bizi zan gizona.

Groelandia gaur eredu aundi bat da lurreko errialde guztientzat. Aspal-di danestarrak azaldu zuten lurralde ez ezagun au.

Orain dela 50 urte Danes agintariak eman zioten orko erriari buru jabetza, ametsa ta eredu. Aspal-diko garaiko gizonak urte asko daramazkite or bizitzen eta enda beresiki kideak ditugu. Inuit izenekoak gaur Kanada, Alaska eta Siberia'ko kideak, begi okertuak dituzte ezaugarri.

Dinamarkako agintariak babesten dituzte berexiki eta maitasunez.

Orregatik ez dituzte nai gizon zuriekin nasteak, beren artean azitzen ta zabaltzen baizik.

Orregatik gizon zuriri ez diote uzten an erriak sendotzea, ez die lurralde onetan ezitzen. Nai luke bakarrik bertako semeak zabaldu ta daukaten bizimodua agertzea.

Orregatik ez dituzte uzten giza zuriak ona sortzen.

Gizon zuriarekin beren bizimodua ere bat aldatuko litzake. Danestarrak uste dute giza antse benekoz dala aberastasun bat.

Esberdintasuna babestu bearra ortarako. Beren buru jabetza daukate-la Dinamarka'ko errialdeak ez ditu nastu nai, baizik beren nortasun egiten baita zabaldu. Dinamarkako erriak ba du orrekin gizonaren maitasun ta argia erri txikiak zaintzeko.

Askatasun aundi bat lortu dute Groelandarrek gizarteko gizasemee-kin bai erriaren zaintzea, baita beste lanbidearen ardura dala ta.

1950'garren urtea ezkerotik aurreratu en lurralde guztiak baino geiago daukate gaurko gizonaren ondasunen zuzenketa.

Nola bait lurralde orietako gizon-ek betebear berdinak dauzkate-la. Eziketa bertako gizonen eskuetan dago. Danez gain eziketa edo eskola,

beren izkuntza dalata, eziketa guraso beren asaba zarren giroan dago mel-dotua aginteritziatik erabat ebakia daukate elizaren legea, elizak askatasun osoaz ikusi nai dituzte eratuak.

Zuzenketa edo epaimailla nai dute era bat agintaritzan eskutik askatasun onean lanean. Auteskundeek osatzen dituzte udalak askatasun osoan eratuak bateko. Batzorde orokorra ere eraiki nai dute Ugarte guztientzat agintariak lortzen dituzte aolkularieri lana egiteko, batzorde ezindituaren-tzat. Diruaren aldaketa dirua nola moldatu Gobernadoreakin batean zuzendu ugarteko zuzendariekin. Godthaab'en bizi diranekin.

Economía lenengo garaietan Foka'en buru zebilkiten, orain arrantzaren inguruan Bidalgo (Correo) eziketa ere oso osorik beren eskuetan daukate (bai zabaltzen, baita ere kultura berez berritze), oso garrantzi aundiko gauza.

Ementxen daukagu euskaldunen-tzat eredu ederra ta ezin duguna aztu.